

DOKUMENTUM

S Z Í N P A D A T A N Y A U D V A R O N

1.

A színészek vonaton érkeztek ki a szövetkezeti birtokra. A süppedő homokban libasorban kullogtak a birtokközpont felé. Fülledt, későtavaszi nap volt. Nehézkesen lépkedtek a különben heves taglejtésű, igen beszédes emberek. Álmosító, melegséggel terhes szellő suhant a szőlőkerti fák alatt. A fák száraz, pergő virágjaik ölében már gyümölcsöt ringattak. A szellő a fáktól jövet az útmenti vadvirágokra lehelt könnyedén és illatfüggönyüket meg-meglebbentette.

Haragos zöld sövényekkel elkerített szőlőföldek, dúslombú gyümölcsfák, hamvaszöld, selymes rozstáblák között lépegetett a fáradtan mozgó társaság.

Egy vidámtekintetű, dióbarnaszemű szövetkezeti ember jött ki a fogadásukra, az tartotta szóval a színészvendégeket.

— Néhány száz lépés ide a tanyaközpont, — biztatta az aszfalton való járkáláshoz szokott embereket, akik nehézkesen lépkedtek az út vastagon omló homokjában. — Nem nagy út az egész. Igaz, hogy jó meleg van, — törölgette ő is a homlokát.

A keserű basszusú intrikus egykedvűen legyintett és azt dörmögte:

— Nem ez az út a hosszú. Egész héten utaztunk és az fárasztott ki bennünket. De hát szakszervezeti kötelezettségünknek is eleget kell tenni. Még a tél végén vállaltuk, hogy kijövünk a szövetkezetbe... Amikor a színpadon leszünk, majd elfelejtjük a fáradságot...

— Színpad? — nevetett apró szemével a tatárképző szövetkezeti ember. — Hát az se igazi, de azért játszani lehet rajta... A táncos csoportunk föllépett ott és egyfölvonásost is játszottunk párszor. Közgyűléskor pedig oda ül föl az ügyvezető elnökség...

Hát valóban szerény helyecske volt az a színpad. Pedig mire a szövetkezeti központba ért a színésztársaság, már a jóval előbb érkezett technikai munkások a hórihorgas színpadmester vezetésével rendezték, díszletdarabokkal és bútorokkal látták el. Az iroda előtti terasz-féle szolgált színpadul. (Maga az iroda egy volt kisurasági lakóházban nyert elhelyezést.) Hét-nyolc lépcső vezetett föl a terraszra. A terasz lépcsői előtti tér is ki volt téglázva néhány méternyire. Most a teraszt, a lépcsőket és a földszinti téglás teret is szőnyeggel terítették be. A terasz falához erősítve kuliszákat állítottak föl. Így mélyebbé és oldalt valamelyest zártabbá tették a hirtelenében színpaddá alakított terraszos térséget. A terasz fölött az épület plafonja, a lépcsők fölött pedig egy óriási diófa lombja alkotott tetőzetet. A villanyt is odavezette a világosító. S oldalt függönykuliszák redői közé rejtettek jónéhány erősfényt égőt, hogy a színpadot, ha nem is városi színpad fényerejével, de

mégis a játékhoz alkalmasan megvilágítsák: Néhány darab finom rokokó-bútort hozott a színészek szakszervezeti csoportja, hogy az otthoni előadás légkörét könnyebben elővarázsolják. Egy jobboldali és egy baloldali kijáratot is készítettek függönyívéléssel. S egy hátsó járás is volt, a kisszínpad mélyén a terrasról az irodába. Az irodát ugyanis most öltözőnek rendezték be.

Néhány szövetkezetbeli fiatal férfi és egy pirosarcú kamaszlány segédkezett a műszaki munkásoknak a színpad rendbehozásán. Majd padokat hoztak... kerti és konyhaszékeket. Néhány hordót is előgurítottak rájuk deszkát tettek, ezzel is szaporították az ülőhelyeket. Lassanként vagy száz-százhusz ülőhelyes nézőteret hoztak össze. Minden kénszen állott már az előadáshoz.

A színészek látva, hogy a játékhoz minden elkészült számukra: színpad, jelmezek, fehér párókák és különféle kellékek; elszéledtek a nagy udvaron. Egyesek a fák alatt telepedtek le, a közönség számára összehordott ülőhelyeken s ott cigarettáztgattak. Lassan lefelé hajlott már a nap. Vöröses felhősávok villóztak nyugat felől az alkonyodó ég alján. Itt-ott madár füttyögött a fák között. Különben a városi ember számára olyan megkapó mezei nyugalom honolt a környéken.

Némelyek bejárták a szövetkezet gyümölcsösét. A színésznők a szőlőskertek szélén szedett vadvirágokból füzéreket, bokrétaikat kötöttek. Mások kisebb csoportokban sétálgattak a szelíden hajladozó roztáblák között. Oly szép és békés volt a természet.

Egy kisebb csoport színész hosszabb sétára, a most épülő szövetkezeti kultúrotthon megtekintésére indult. Egy fiatal suhanc vezette őket, mutatva a földek között a legrövidebb utat...

2.

Alkonyóra után az irodából alakított öltözőben gyülekezett a színészgárda. Maszkírozni és öltözködni kezdtek. Az öltözködés nehézkesen folyt, mert csak egy fogas akadt a szobában, s különben is alig fértek el a kis helyiségben. Egy a faltól elhúzott szekrény mögött öltöztek át egyenként a nők. Ámde a maszk és smink elkészítése még nehézkesebben ment. Az asztalra állított kézitükrök mellett nem volt villanyégő, és csak úgy találomra kenték föl a festékeket és igazították föl a parókákat. Az egyes árnyalatok közti különbséget nem ellenőrizhették. Ezért egymást kérdezték: — Hogy néz ki a maszkom? — Majd pedig a szoba közepére állva az egyetlen nagy villany körte alatt vizsgálgatták kendőzött arcukat.

Kint ezalatt kezdett benépesedni a nézőtér. A nagy fák alatt első sorban a színészeket vendégül látó szövetkezet tagjai jöttek össze családjaikkal. De jöttek a szomszéd szövetkezetekből is. Jöttek a környékbeli magánparasztok jónéhányan. Színelőadás. igazi színészekkel — ritka dolog ez itt! A környék eléggé fejlett városának központjában szokták őket látni a nagy színházban. De fáradságos dolog a városba bejutni s előadás után a hazajutás későn esik a korahajnalban kelő paraszti munkásoknak. Ezért aztán az öröm rózsája nyiladozott a szedelődzkodó emberek arcán. Érdeklődéssel néztek szét az érkezők.

— Mit játszanak? — kérdezte néhány mosolygó lány és legény a szövetkezeti kultúrvezetőtől.

— Valami olasz komédiát. Tán a kocsmárosné vagy a fogadósné a címe...

Kerekarcú, nevetős lányok, csontosképű, csizmás legények, kajla kalapú öregek, szemérmesen szerény, sötétkendős asszonyok ültek le, előbb össze-vissza, melyik hol nézett ki magának kellemesebb helyet a családjával az egyszerű ülőalkalmatosságokon. Majd a későbbben érkezők a már előbb helyetfoglalt ismerőseik mellé telepedtek és így lassacskán megteltek a sorok. Gyerekek is jöttek csiripolva és a legnagyobb érdeklődéssel. Némelyik nagyobb gyerek sem látott még igazi színészeket. A kisebbek közül egyik-másik még műkedvelő előadást sem. Izgalom ült ki az arcukra, ahogy a padokon izegtek-mozogtak. Néhány kisebb gyerek a színpaddá alakított terrasz szőnyeges lépcsőin futkározott, amíg a helyrevezetők el nem kergették őket onnan. Gyerekek kergetőztek a nézőtér melletti fák alatt is. A nagy fatörzsek mögé bújtak és egymást ijesztgették.

A sorokba rendezett ülőhelyek megteltek. A később jövőknek már nem jutott hely. Csak úgy ülhettek le valahol a sorok végén, ha székeket hoztak magukkal. Egyesek kocsikat húztak a fák alá, a székek és padosorok mellé és mögé, s a kocsik ülésein, oldalain foglaltak helyet. A kocsikon ülve még jobban a kis színpadra láttak mint a rendes sorokban ülők, ha a lelógó falombok véletlenül nem éppen előttük bólogattak, mert akkor aztán nyujtogathatták a nyakukat ide-oda.

Kigyúlt a fény a színpadon. Előfüggöny nem volt, így nem a függöny szétnyílása jelezte az előadás kezdetét, hanem egy kézi gong ünnepélyes hangjával adták a jelet a játék megkezdésére.

A fák alatti, sötétben zsongó nézőtéren hirtelen elcsöndesedtek az emberek. — Psszt — seppogtek a tereferélők felé.

Goldonitól mutatnak be a színészek egy már sokszor játszott, kacagató komédiát, „A fogadósné“-t. A színes rokokó öltönyök jól hatottak a szerényen megvilágított s hevenyészve bedíszített színpadon is. A szőnyeggel leterített lépcsőket a terrasz előtt bevonták a színészek a játékba, mert másképpen kicsiny lett volna a játékterük, de meg az ott-honi színpadon is sok a lépcsős játék a darabban. Így itt is mutatossá vált a multbeli ruhák és viselkedés bájai közül kikandikáló cselekmény. A régi szellemességek magyarul is remekül ható csípőssége egy-kettőre megkapta az embereket. A kacajinger előbb csak csiklandozta a nézőket, de később harsogó teltszájú nevetésbe taszította őket. Az egyszerű emberek a rozoga konyhaszékeken, padokon, hevenyén eszkábált deszkáüléseken és kocsioldalakon csakugy rázkódtak végül a nagy hahotától. Teljesen megértették a darab célzatát és kitűnően szórakoztak a póruljárt lovagon, a fölkapaszkodott pénzeszák újnemesen és a régi nemessége romjain pöffeszkedve tengődő grófon. Jóízűen nevettek a darabbeli színésznek eleven jelenetein is, de minden rokonszenvűk Mirandolina, a talpraesett kocsmárosné felé hajlott. Neki szurkolt a padosorokban, a kocsioldalokon helyetfoglalt fölötti közönség, de még az esti szellőben susogólombú eperfák és a roppant diófa ágaira fölhúzódtott apró legénykéek serege is. A szövethuzatok tapsát egyre csak a munkáját végző polgárasszony érdemelte ki. Mikor aztán kiderült, hogy Mirandolina csaposlegényéhez, az egyszerű dolgozóhoz megy feleségül és nem csélcsap nemesekhez nem a dühöngő, félbolond lovaghoz — olyan vastaps zúgott fel a szövethuzatok vaskos tenyeréből, hogy a valamikori begyakorolt hivatásos tapsolók, az úgynevezett „klakkörök“ sem tudtak volna ilyet kierőszakolni. Szó ami szó, nagy sikert arattak a színészek.

3.

Előadás után a társulatot vacsorára tartotta ott a szövetkezeti vezetőség. Díjtalanul játszott a színészcsoporthoz, úgynevezett szakszervezeti látogatást tett, s a derék szövetkezeti a szívességet viszonzni akarták.

A szövetkezeti művelődésvezető bedugta hamiskás fejét az iroda ajtaján, ahol rendes ruháikba bújtak át a színészek, s a szöke szakszervezeti elnököt kereste, a társulat mélabús apaszínészét. Nem látta, erre csak úgy futtában odaszólt a most kissé hallgatag színésztársaságnak:

— Elvárjuk magukat az asztalokhoz! Itt a fák alatt terítünk! Csak jöjjenek! — és máris visszasietett az udvarra.

A mélabús apaszínész a belső szobákból került elő, az útiköltséget számolta el a szövetkezeti pénztárnokkal mivelhogy vonaton érkeztek ki. Kissé puha, jószívű ember az apaszínész-elnök, de igyekszik azért elnöki tekintéllyel hatni a néha féktelenségekre is hajló kollégákra.

— Gyerekek — kezdte a mondókát, — jó kis vacsorára tartanak itt bennünket. Finom boruk is van. Tudjátok, hogy nem sajnálják, elég bőven mérik, azért nekünk kell egy kicsit vigyáznunk. Nehogy nagyon elázzon valaki!...

— Elég fáradt a társaság. Legjobb lenne mindjárt hazaindulni. — mondta az epebajos ügyelő.

De a Mirandolinát alakító fiatal kómika nagyon örült az egyszerű emberek előtt szerzett sikernek. S a maradást indítványozta.

— Csak egy-két órát maradjunk, drága Kokó, — mondta ajkát csücsörítve az elnöknek.

Mire a színészek kiszállingóztak az irodából, az öreg eperfák, meg az óriás diófa alatt már megterítették a művészszemélyzet és a technikai munkások részére. Néhány kopott, egyszerű asztalt állítottak egymáshoz véggel, melléjük a nézőtérrel elbontott primitív padokat. De az abroszok ragyogó fehérek voltak. Az iroda előtti terrasz fölött egy jókora villanyégő ide az asztalokra világított és az asztalok túlsó végére még egy petróleum-lámpát is tettek. Evőeszközöket, tányérokat, poharakat raktak föl az asztalokra.

— Foglaljanak helyet, — biztatták a rendezkedők a csoportokba összeállt színészeket. Távolabb a szövetkezeti fiatalok is szedelődöztek már.

Vacsora előtt a zömök, fekete szövetkezeti elnök pálinkával kínálta sorba a színészeket. Finom illatú, erős gyümölcspálinka volt. Egy-két színésznőnek szinte elfult a hangja, amikor a pálinkába kóstolt. Nem is merték egészen kiinni a kispohárból az italt. Aki óhajtott, annak kétszer is töltöttek poharába a jóféle papramorgóból. Egyszerű, de jó vacsora következett, malacpörkölt krumplival, mellé savanyú paprika és igen fehér kenyér.

Az erős ital és a jószagú vacsora a színésztársaságot máris kissé hangosabbá tette. Felejtették az egész heti utazás fáradalmait. Csipős tréfák, komisz élecek, az öngúny és a társak harapós kipellengérezése egy-kettőre előkerült.

— Drága Mirandolinám, a papucsából innám, — szavalta a kopasz, nyakigláb kómikus, majd a színésznőhöz hajolva, hozzátette — ma oly undok voltál a színpadon, mert te arattad a legnagyobb sikert. Büszkén, öntelten mosolyogtál, ó fogadósnek virága! Nem táncolok veled!

Ám a piruló kis lírai szerelmes, aki még alig melegedett meg a színháznál és fülig szerelmes az ifjú kómikába, egyre esengett:

— Ügy-e velem táncol először, Léria? — mert civilben Valéria névre hallgatott a csillogószemű és ringóderekű kómika. Nagyon szerette ugratni az ifjú rajongókat. Most is talányosan felelt az esengő tekintetű ifjúnak:

— Majd meglátjuk... De alig hiszem. Ha tánc lesz, ezekből a szálas, csizmás legényekből választok valakit...

A hangos színészek közül egyesek már dalra gyujtottak.

— A horgosi csárda ki van festve...

Néhány szövetkezeti ember, aki a vacsorát készítette s még nem vacsorált, szintén az asztalnál evett most egypár szövetkezeti ember mellett. Ők csak mosolyogtak az élcelődésen, amikor látták, hogy bizony jól fölvtágták a színészek nyelvét. Színpadon kívül is ugyan ügyesen használgák. Hát amikor még a vacsorához a kitűnő homoki rizlinget föl-szolgálták! Szokatlanul kitüzesedett ám egyik-másik színész szeme és hangulata. A színésznők is kuncogóbbak és beszédesebbek lettek, s olyan villámgyors szócsata csapott föl egynémely csipős megjegyzés nyomán, hogy a tempós beszédbe, nehéz munkához és kevesebb szóhoz szokott földművelők egyre szélesebben mosolyogtak a bajúszuk alatt. A vidámság egyre több ember arcát kerekítette meg. A pohár bujdosott az öntögető és a kiűritő kezek között. A szövetkezetiék igen szívélyes vendégszeretetről tettek tanúságot. Vendéglátók és vendégek, kötetlen beszélgetésben, egészen közel kerültek egymáshoz.

A nyakigláb kómikus azt ecsetelte bőbeszédűen, hogy legszívesebben itt, a tanyavilágban élne.

— Az emberek arca napsütött, — mondta a kómikus —, és békés alvás vár rájuk este. Korai fekvés... és gyönyörű hajnalok!...

— Igen ám, — felelte rá az egyik vállas brigádvezető, — de a nap hetedmagával süt, éppen akkor, mikor a legtöbb dolog van. Itt a homokos földeken különösen...

— Na, én mégis szeretnék itt kint, — merengett el a kómikus. — Nagypám parasztember volt. Most is emlékszem a szép piros arcára és a sűrű, fehér hajára...

Néhány egyenruhás ember verődött össze az asztal végén. Önkéntes tűzoltók. A szövetkezetiék énekes-táncos műkedvelő csoportjának fűvös zenekara volt. Ropogós nótákat kezdtek játszani. Addig fújták, addig ropogtatták, amíg csak az egyik színész, a hosszú, nagykalapú bonviván derékon nem kapta az egyik szövetkezeti lányt és sebesen ropni kezdte vele a jóízű néptáncot. Mintha csak a kezdésre vártak volna lányok, legények menyecskék és fiatal férjek, színészek és színpadi munkások. Egymásután szólongatta táncra mindenki a szomszédját, a vendégeket és a szövetkezetnek a zenére egyre jobban összegyülekező tagjait. Egyesek énekelték is a dalok szövegét:

— Három bokor saláta, kisangyalom!... Károm kislány kapálta, hej! — Majd másik nótába csaptak át, méltóságteljesebbe. Mély öntudattal és igaz érzéssel énekelték a szőlőművelő brigád tagjai:

— Megkapáltuk szölleinket, három ízben is...

Ez alatt azok között, akik az asztalnál visszamaradtak, meg akik az első táncban kifulladásra, visszatelepedtek, bujdosva járt tovább a pohár. S mindig élénkebb lett köztük a hangulat. A villogófogú, négerképű jellemszínész a fiatal énekeszínészt akarta túlénkelni és egész kék lett az arca az erőlködéstől.

— Hú, de melegem van! — mondta a vérszegény drámai szende, aki a színpadon is majd mindig színésznőket alakít. — Pedig alig ittam a borból. Erős nagyon.

A szövetkezeti könyvelő ült mellette, és jót nevetett a drámai szende kihevülésén. Ugyanis jól bírta az italt s ő szorgoskodott, hogy a kényeskedő kis színésznőbe belediktáljon egy-két pohárral a tavalyi jó termésükből.

A szövetkezet elnöke szívélyesen és egyszerűen fölköszöntötte a városi kultúr munkásokat, akik kijöttek a föld dolgozóikhoz, hogy népművelő föladatukat a színházon kívül is teljesítsék. Kedves és önzetlen formájú találkozó ez a város és a tanyavilág munkásai között — mondotta. — Szükség van ilyen találkozókra, — fejezte be — szükség van ilyen találkozókra, hogy megismerjük egymást munka után, a fehér asztalnál is. . . .

A sovány, hosszúhajú, kistermetű rendező párszavas viszontköszöntőt mondott, s végül a testi és szellemi munkások egységét éltette.

A beszédekre sokan a táncolók közül az asztal köré gyülekeztek. Végül a zene is elhallgatott. Az általános pohárkoccintás után újra táncba mentek a fiatalabbak. A takaros szövetkezeti asszonyokkal erős derekú lányokkal táncoltak a vékonyarcú színészek és a vállas technikai munkások. A pehelysúlyú színésznőket meg csizmás vagy bakkan-csos, napbarnította szövetkezeti férfiak kapták derékon és szilaj erővel táncoltatták. Csak a testes, szőke naiva, aki már anyaszerepeket is kezd játszani, ült az asztalnál. Őt csak az elnök kérte föl egyszer udvariasságból. Úgy látszik, széles alakja nem aratott elismerést a csontosképű, szikkadtizmú tanyavilági emberek között.

A vékony városi étkezdekosztokon élő színészek egyike-másika egészen lázba jött a csalóka, jóitalú rizling hatására. A kis apaszínész, száraz, alacsony kómikus emberke, már túllépte a megengedhető határt és szalonspiccesen tragikus verseket szavalt. A magas zömök másodrendező félrevágta országoshírű, nagyszélű kalapját s úgy doolt sikamlós kuplékat. A csipősnyelvű, vékony, hosszú sűgónő, szőke haját ismételten hátradobva apró, gyöngyöző nevetéssel nevetgélt és kibékült a drámai szendével, akivel már évek óta nem beszélt. Még össze is csokolóztak. Az idősebb szerelmes színész egyet-kettőt táncolt, de aztán elült az utolsó asztal sarkára, félrehúzódott a táncoló lányoktól — menyecskéktől, s elrévülten versekre gondolt, amelyeket tegnap olvasott.

A többi színész pedig csak ropta a táncot, szinte lélekszakadva, mert itt, a föld őszintearcú dolgozói között azt érezték, hogy va.ami régmúlt őserő tér vissza beléjük. A tanyaiak nagyszerű szilajsága magával rántotta őket. Arra a társulat egyik tagja sem gondolt most, hogy milyen izomlázuk lesz holnap.

— Nem volt ilyen kedvem, van száz esztendeje! — rikoltotta a csöndes segédrendező. — És úgy dobogott ő is, hogy porfehőt vert maga körül.

— Koccintani, koccintani! — kiáltotta erélyesen a pincészet pirosképű vezetője. — Ilyen tiszta bortól nem kell félni! — mondta biztatóan a nemtáncolóknak. — Nem fájdul meg tőle a fejük!

A tanyaudvaron a koraest érdekes, finom színpadi játéka után, földrobajhoz hasonló multság keletkezett. S jó volt ez a gyorsan jött, rövid tombolás. A hétköznapi gondok között egy kis kiruccanás a fékület lazító érzékek birodalmába. . . .

Ámde egyesek indulásra készültek. A sovány, epés művészeti igazgató, majdnem egészen józanon már egyenként szölogatta haza a táncra melegedett színésznépet. Holnap próba és előadás pihenni is kell. De a vendéglátókat sem lehet olyan sokáig fönntartani. Holnap őket is a földdel való birok várja. Erős kézzszorításokkal búcsúzkodni kezdtek.

Jókora társzekér állt elő, arra rakták föl a ruhásládákat, rokokóbútorokat. Aztán fölszedelőzködtek kabátba, pokrócba burkolódzva a színészek is. Vonat nincs éjjel, így a szövetségzet vállalta a társulat hazaszállítását.

Egy idősebb férfi hajtotta a tanyaudvarra a kocsit. Amint a hozzászólók megtiszteléséből kitűnt, valamelyik brigádvezető volt. De egyhamar előjött egy kis csomónyi legényke, egy 17—18 éves suhanc, aki fojtott haraggal vette ki a gyeplőt és az ostort a brigádéros kezéből.

— Jani bácsi, az istenségit, igaz hogy a mult éjjel se aludtam mert úton voltam. de azért nem adom a lovaimat... Majd én beviszem a városba a színészeket... Én kaptam kezelésbe a lovakat! — morgott még egyszer és föluggrott a bakra.

Az öreg brigádéros ilyen önérzet láttára vállatvont, csöndesen meghátrált és továbbállt.

— A fene akarja bántani a lovaiddat, csak nem akartam, hogy a nagy álmosságtól árokba vidd a vendégeket — mondta csöndesen a brigádvezető távozóban.

— Ne féltsen engem, de a vendégeket se, — felelt a kislegény még önérzetesebben. — Egyszer három nap, három éjjel úton voltam, mégse dőltünk az árokba, — mesélte most már a színészeknek.

A társzekér, amire a színészek fölkapaszkodtak, széles gyümölcsszállító kocsi volt. Ezen szokták a városba hordani híres gyümölcsfajtaikat a szövetségzetiek, amikor jó eredmással fizet a gyümölcsösük.

Kómikus össze-visszaságban helyezkedtek el az utasok a szokatlan szállító eszközön. Kissé ügyetlenül kapaszkodtak föl. Egyesek lábukat a kocsi födélzet széléről lelogatták, mások beljebb húzódtak és fázósan összebújtak a lehűvösödött éjszakában. A feketearcú, hosszú szerelmes színész egyszer-kétszer csuklott már. Vakmerévó is vált. A felesége szemeláttára megcsipkedte az életvidor, húsos anyaszínésznt.

A testes naíva sértődötten foglalt helyet a rendező mellett és az egyik ruhásládanak támaszkodott. Rosszkedve onnét származott, hogy nem mulattatták.

A harsányhangú szakszervezeti elnök még egyszer végigszölongatta a neveket; hogy mindenki a kocsin van-e. Utolsónak a kövér fodrász került elő valahonnan és mászott föl a kocsi végén.

Kendő és kalaplengetéssel köszöntek el még egyszer egymástól vendégek és vendéglátók. Megindult a kocsi. A lovak könnyű poroszkálásal vitték a társzekeret, ahol keményebb volt az út. Csak egy-egy kátyúnál rántottak nagyot a nagy, zörgő alkotmányon. A homokos részen pedig egyszer-kétszer úgy elakadtak, hogy a férfiaknak le kellett szállniok és segítettek megtolni a társzekeret. Aztán újra fölültek. Hamarosan kiértek a kövesútra s ekkor már nyugodtabban haladtak.

A vesézni szerető intrikus ült az el-elszűnyökáló ifjú kocsi mellé. hogy szóval tartsa a legénykét, nehogy az árokba vigye a társulatot. Elgondolkozott az érdeshangú intrikus. Ő, akinek szerepe szerint mindenkit árokba kell vinnie a színjátékban; ő a színpadi bajcsináló, aki civilben sem veti meg az intrikát, most ébren vigyáz, hogy útjuk során bajba ne jussanak a társai. Érdekes az élet...

A nagy nyári csillagok szikrázó tűzével teli ég alatt messzehangzóan dobogtak a lovak patái. Halkan dudorászott a kocsin egyik-másik színész vagy színésznő, aki még nem álmosodott el. Lassan az aszfaltútra értek és nemsokára föltünedeztek a város mesterséges, hívogató fényei...

Laták István

B. Szabó György: Illusztráció